

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 2 číslo 1

2011

Časopis Podduklianskej knižnice vo Svidníku

Matej Hrebenda

10.3.1796 - 16.3.1880

*ľudovýčovný pracovník, národný buditeľ,
ľudový básnik, zberateľ národných piesní,
misionár slovenského národa, prvý slovenský
kolpoltér kníh*

OBSAH

<i>Knižnica pre všetkých.....</i>	<i>1</i>
<i>Naše aktivity... ..</i>	<i>1</i>
<i>Týždeň slovenských knižníc v PK Svidník.....</i>	<i>4</i>
<i>Činnosť knižníc nášho regiónu v roku 2010.....</i>	<i>6</i>
<i>Oddelenie ako ho (ne)poznáte.....</i>	<i>10</i>
<i>Regionálne osobnosti – Michal Baluďanský.....</i>	<i>11</i>
<i>Z pera našich čitateľov.....</i>	<i>13</i>
<i>Kniha o európskych Vianociach.....</i>	<i>13</i>
<i>Ševčenko by bol vo Svidníku spokojný.....</i>	<i>14</i>
<i>Police plné kníh.....</i>	<i>16</i>
<i>Jazykové omyly.....</i>	<i>18</i>
<i>Viete, že...?.....</i>	<i>19</i>
<i>Úsmev, prosím... ..</i>	<i>20</i>
<i>Hádanky.....</i>	<i>21</i>
<i>Výrazy, ktoré prekľenuli tisícročia.....</i>	<i>21</i>
<i>Čas na zábavu.....</i>	<i>22</i>
<i>Rozprávkové hádanky.....</i>	<i>22</i>

Knižnica pre všetkých

Naše aktivity...

Prezentácia CD nosiča pod názvom Podyvmysja na Isusa, na ktorom sú ukrajinské, rusínske a ruské piesne náboženského charakteru, ktoré naspievalo spevácke trio Tropar zo Svidníka v zložení jerej Mgr. Miroslav Humenik – pravoslávny duchovný cirkevných obcí Kručov, Lomné a Bžany, Mária Labiková – knihovníčka Podduklianskej knižnice vo Svidníku a Anna Vaňková – dlhoročná pracovníčka Vojenského múzea vo Svidníku, sa uskutočnila dňa **17.1.2011** v Podduklianskej knižnici. Keďže interpretácia piesní tohto tria sa teší mimoriadnej obľube u publika, rozhodli sa „zvečniť“ svoje piesne formou CD nosiča, ktorý prezentovali v knižnici. V krátkom programe vystúpili členovia tria s ukážkami z tohto CD a recitátorky Klubu umeleckého slova, ktoré pracuje pri PK vo Svidníku. Podujatie sa stretlo s mimoriadne pozitívnym ohlasom, o čom svedčí aj vysoká návštevnosť. Na podujatí sa zúčastnil aj primátor mesta Ing. Ján Holodňák, ktorý vo svojom príhovore poďakoval triu za úspešnú reprezentáciu mesta na Slovensku i v zahraničí. Riaditeľ knižnice Mgr. Kamil Beňko vyslovil želanie,

aby piesne z tohto CD boli balzomom duši a srdci každého človeka, ktorý má rád hudbu a spev a bol rád, že prezentácia CD sa uskutočnila práve v knižnici, ktorá uchováva kultúrne a duchovné bohatstvo zachytené nielen v knihách. Na záver sa Miroslav Humenik poďakoval sponzorom za vydania CD a prítomným za bohatú účasť na prezentácii a všetkých pozval na recepciu.

Kto má rád humor a rád sa pobaví, no a oželel nejaký ten nedeľňajší popoludňajší seriál v telke, tak určite neľutoval, že **20.2.2011** navštívil Poddukliansku knižnicu, kde sa zúčastnil na podujatí: „**S kumom Nasťom (Anna Vaňková) i Varvarom (Mária Labiková)**“. Niekoľko desiatok divákov sa schuti zasmialo nielen na zážitkoch našich „kum“ z ich ciest po Slovensku a Česku, humorných postrehoch z dnešného života, ale vypočuli si aj ich temperamentné a úsmevné pesničky, ktoré vyčarili na tvárach prítomných úprimný úsmev a v tele rozihrali všetky žilky, až tak,

že určite väčšia časť prítomných mala chuť vstať zo stoličiek a hneď si aj zatancovať, čo sa aj niekoľkým podarilo, keď na podujatie zavítal „disc jockey“ a roztancoval nielen „kumy“, ale aj prvý rad obecnstva. Naše kumy na gitare doprevádzal otec Humeník. Aj keď sme sa s kumami už stretli viac krát, no vždy nás poteší a dodá nám náladu. Ako hostí si do školy vo Svidníku pripravila učiteľka harmonike sprevádzal a Ladislav Macko. doplnili umeleckým a recitátorky Klubu umeleckého slova, ktoré pracuje pri PK vo Svidníku, Nataša Šepitková a Oľga Uramová.

Pre našich najmladších čitateľov sme v mesiacoch január-marec 2011 pripravili zmes rôznych podujatí, ako napr. **Rozprávky z veľkého stromu** – čítanie rozprávok deťom materských škôl v meste, besedu o knihe **O psíčkovi a mačičke**. Pre deti z Detského domova a pre materské školy sme zorganizovali **rozprávkové popoludnia**. Z ďalších podujatí to boli: **Čítajme si spolu** pre ŠK pri ZŠ Ulica 8. mája, **Čo vieš o knižnici** – tu sa žiaci Spojenej školy – ZŠ dozvedeli napríklad aj o tom, kedy naša knižnica vznikla, aké je jej poslanie, ako je radený knižný fond a mnoho iných zaujímavostí. **Zemský kľúč** – beseda o rovnomernej knihe

pre žiakov IV. ročníka ZŠ Ulica 8. mája. Pre detičky z materských škôl bolo podujatie **Čítanie rozprávok**, kde si vypočuli nielen rozprávky, ktoré im prečítala teta knihovníčka ale sa aj čo-to dozvedeli o jednotlivých ročných obdobiach. **8. marca** sa uskutočnil **Slávnostný zápis prvákov** (ZŠ, Komenského) do knižnice a **10.marca Čitateľský maratón** – súťaž v čítaní medzi základnými školami v meste.

Do maratónu sa zapojili žiaci ZŠ, Ulica 8. mája, ZŠ, Ul. Karpatská a CZŠ sv. Juraja. Víťazmi sa stali žiaci CZŠ sv. Juraja a na ďalších miestach sa umiestnili ZŠ, Ul. Karpatská a ZŠ, Ulica 8.mája. Najmenší návštevníci knižnice, t.j. deti z MŠ, sa zúčastnili exkurzie do knižnice. **Odsúdení na spolunažívanie v dobrom**. Pod takýmto názvom bol v knižnici dňa **7.3.2011** pre rómske deti premietnutý dokumentárny film o spolunažívaní medzi rómskou menšinou a majoritou na Slovensku. Podujatie pripravila a viedla Daniela Obšasníková, redaktorka kultúrno-spoločenských novín Rómov na Slovensku Romano nevo ľil.

Jarné práce na záhrade

Huráááá, je jar! S radosťou postupne zo seba zhadzujeme zimné odevy, ktoré sme nosili počas celej dlhej zimy a tešíme sa aj na ranné vstávanie, keď nás svojim vtáčim spevom budia tie malé stvorenia, ktoré nám zvestujú, že je čas, keď sa prebúda a oživa nielen príroda, ale aj ľudia, ktorým začína rýchlejšie prúdiť krv v žilách a čoraz viac ich to ťahá vonku. Jedných na prechádzky, iných si zašportovať, ale sú aj takí, ktorí sa už nemôžu dočkať kedy sa budú môcť „vyšantiť“ vo svojich záhradkách. Aby sme poniektorým našim čitateľom urobili radosť pozvali sme si **23. marca 2011** do knižnice pani Máriu Berežnú, majiteľku Záhradného centra vo

Svidníku, aby nám prišla čo-to porozprávať o kvalite pôdy, ako ju správne udržiavať, prevzdušňovať a tým pripraviť na siatie. Porozprávala nám napr. aj o tom, aké prípravky by sme mali používať, aby pôda mala dobrú štruktúru, dlhodobú a vyváženú zásobu živín, dozvedeli sme sa aj o tom, aké rastliny a kedy sadiť, presádzať, ako sa o nich starať a veľa iných užitočných rad. Keďže na besede sa stretli iba zaniatení záhradkári o vymieňanie skúsenosti nebola núdza.

V rámci spolupráce s obecnými knižnicami sme v tohtoročnom Marci mesiaci knihy pripravili spolu s Obecným úradom a Obecnou knižnicou v Kružlovej

podujatie pod názvom **Čitateľský maratón a kvíz v Kružlovej (23.3.2011)**, na ktorom si žiaci Základnej školy v obci vyskúšali svoje čitateľské zdatnosti, a v kvíze, ktorý pripravila pracovníčka Poddukliankej knižnice Bc. Svetlana Hajduková, svoje vedomosti týkajúce sa kníh a literatúry. Najšikovnejším žiakom odovzdal ceny starosta obce Mgr. Adrián Gužo.

Nadežda Mičáková

Týždeň slovenských knižníc v PK Svidník

Podduklianska knižnica sa aktívne zapojila do **12. ročníka Týždňa slovenských knižníc**, ktorý sa tohto roku konal od **28. marca do 3. apríla 2011**, pestrou paletou podujatí určených všetkým vekovým kategóriám používateľov knižnice, ale aj širokej verejnosti.

Podduklianska knižnica vo Svidníku

Podduklianska knižnica vo Svidníku sa aktívne zapojí do tohtoročného 12. ročníka Týždňa slovenských knižníc (TSK), ktorý sa bude konať **od 28. marca do 3. apríla 2011**

Motto TSK: "Knižnice pre všetkých"

Podduklianska knižnica ponúka pestrú paletu aktivít:

28.03.2011
* **JA UŽ VIEM ČÍTAŤ** - informačná výchova pre žiakov I. ročníkov ZŠ, spojená so slávnostným zápisom do knižnice

29.03.2011
* **ZA SLNIEČKA, SKORO ZRÁNA** - prehliadka malých recitátorov materských škôl mesta Svidník

30.03.2011
* **Z RÍŠE ROZPRÁVOK** - vyhodnotenie výjarnej súťaže
* **Z KLENOTNICE SLOVENSKEJ LITERATÚRY: J.G. TAJOVSKÝ** - hodina slovenskej literatúry pre študentov Gymnázia DH

31.03.2011
* **Z KLENOTNICE SLOVENSKEJ LITERATÚRY: JANKO KRÁL'** - hodina slovenskej literatúry pre študentov SOŠ-technickej
* **PREDSTAVUJEME VÁM...** - beseda o vybranej knihe s členmi Klubu dôchodcov

PODUJATIA V BIBLIOBUSE
- nástenka: *Jar a detské rozprávky*
- výstavka: *Knihy pre malých čitateľov*

TYŽDEŇ SLOVENSÝCH KNIŽNÍC

Ja už viem čítať? (28.3.2011) – informačná výchova pre žiakov 1. ročníkov ZŠ, spojená so slávnostným zápisom do knižnice, bola prvým z radu podujatí, ktorým bol zahájený v našej knižnici tohtoročný Týždeň slovenských knižníc.

Za slniečka, skoro zrána. Pod týmto názvom sa **29.3.2011** konala v knižnici súťaž malých recitátorov zo svidníckych materských škôl, a to MŠ Ul. 8. mája, MŠ Ul. Ľudovíta Štúra, MŠ Ul. generála Svobodu, ktorí predviedli svoje recitátorské umenie pred svojimi spolužiakmi a učiteľkami. Boli sme veľmi milo prekvapení z odvahy, a u niektorých, aj zo suverenity vystupovania týchto malých škôlkárov, ktorí sa nehanbili a ukázali čo dokážu. Odmenou pre nadaných recitátorov bol diplom a sladké prekvapenie.

Z klenotnice slovenskej literatúry 30.3.2011. Na hodine slovenskej literatúry v knižnici sa študenti Gymnázia DH vo Svidníku oboznámili so životom a tvorbou J.G. Tajovského, ktorý bol ako prozaik vedúcou osobnosťou druhej vlny slovenského literárneho realizmu a ako dramatik zakladateľom slovenskej realistickej drámy. Jeho dielo je verným zrkadlom čias na prelome storočí, ale zároveň zrkadlom spisovateľovej duše, schopnej vcit'ovať sa do vnútorného sveta iných ľudí. Spestrením podujatia bolo premietnutie krátkeho filmu o jeho živote a tvorbe a výstavka jeho kníh.

Z riše rozprávok – Do tejto súťaže, ktorá tohto „narodeniny“, a ktorej 30.3.2011, sa prihlásili žiaci

vyhodnotenie výtvarnej súťaže. roku oslávila už štrnásť vyhodnotenie sa uskutočnilo Školských klubov detí pri ZŠ Ul. Komenského, Spojená škola – ZŠ Ul. Centrálna, ZŠ Ul. 8. mája a ŠKD pri základných školách: Kuková, Okružle, Lodomirová a Nižný Mirošov. Súťaž bola rozdelená do troch kategórií: Výtvarné práce (49 prác), Kombinovaná technika (26 prác) a Postavičky (15 prác). Porota mala neľahkú prácu vybrať z 90 prihlásených prác tie najlepšie.

Z klenotnice slovenskej literatúry 31.3.2011. Hodina slovenskej literatúry pre študentov SOŠ-technickej bola venovaná životu a dielu Janka Kráľa, slovenského národného buditeľa a jedeného z najvýznamnejších a najradikálnejších básnikov štúrovskej generácie. Svojou tvorbou sa radí medzi básnikov z obdobia romantizmu a stal sa kľúčovou postavou vo vývine dobovej poézie. Spestrením podujatia bolo premietnutie krátkeho filmu o jeho živote a tvorbe a výstavka jeho kníh.

Predstavujeme vám – beseda o súčasných slovenských spisovateľkách a ich tvorbe spojená s výstavkou kníh, sa uskutočnila v Dennom centre pri Mestskom úrade Svidník 31.3.2011. Účastníčky podujatia sa dozvedeli aj čo-to o histórii a súčasnosti knižnice, jej službách a aktivitách.

V rámci Týždňa slovenských knižníc šancu na vrátenie kníh bez zaplataenia upomienok 30. marca 2011 využilo 29 čitateľov, ktorí do knižnice vrátili 55 vypožičaných kníh z rokov 2009-2010.

Nadežda Mičáková

Činnosť knižníc nášho regiónu v roku 2010

Okres Svidník

Okres Svidník v roku 2010 evidoval 47 knižníc, z toho:

- 1 regionálnu knižnicu – Poddukliansku knižnicu vo Svidníku
- 1 Mestskú knižnicu v Giraltovciach
- 1 obecnú knižnicu s profesionálnym zamestnancom
- 44 obecných knižníc s neprofesionálnymi zamestnancami

Počet obyvateľov: a) okresu: 19 779 (bez stag. knižníc)
b) okresného sídla: 11 907
c) v obciach okresu: 3 694 (bez stag. knižníc)

Z celkového počtu 45 obecných knižníc bolo 6 činných a 39 stagujúcich knižníc. Podduklianska knižnica vo Svidníku zabezpečovala **knižnično-informačné služby bibliobusom v 36 obciach okresu Svidník, taktiež pri II. ZŠ vo Svidníku (v okrese Stropkov v 34 obciach)**. Mobilnou knižnicou boli nahradené knižničné a informačné služby v obciach, kde obecná knižnica nie je alebo dlhodobo stagnuje.

Podduklianska knižnica má zriadené 3 pobočky, a to pobočku v Zariadení pre seniorov a domove sociálnych služieb, pobočku pre zrakovo postihnutých pri hudobnom úseku a 1 mobilnú knižnicu.

Knižničný fond

Celkový stav KF v okrese Svidník k 31.12.2010 bol **183 305 kn.j.**, z toho v PK Svidník 96 614 kn.j., v MsK Giraltovce 21 434 kn.j. a v obecných knižniciach 65 257 kn.j. Počet kn.j. na 1 obyvateľa v okrese činí 9,26 kn.j. (**z počtu 19 779 obyvateľov**, bez obyvat. stag. knižníc). Na 1 používateľa pripadá 43,73 kn.j.

Ročný prírastok KJ v okrese Svidník činil **1 232 kn.j.**, z toho v PK 1 072 kn.j., v MsK Giraltovce 72 kn.j. a v obecných knižniciach 88 kn.j.

Úbytok v roku 2010 činil **1 721 kn.j.**, z toho 383 v PK, 1 167 kn.j. v MsK a 171 kn.j. v obecných knižniciach.

Knižnice v okrese odoberali 42 titulov periodík v 71 exemplároch.

Celkový počet KJ spracovaných automatizovane v okrese Svidník činí 112 225 kn.j.

Výpožičky

V roku 2010 bolo vypožičaných v knižniciach okresu Svidník **103 690 kn.j.** (nárast o 1 113 výpožičiek oproti roku 2009), z toho 81 445 kn.j. v PK, 18 143 kn.j. v MsK a 4 102 kn.j. v obecných knižniciach.

Na 1 obyvateľa v okrese (19 779 obyvat.) pripadá 5,24 výpožičiek a na 1 registrovaného používateľa 24,73 výpožičiek.

Prostredníctvom **MVS z iných knižníc** bolo používateľom okresu poskytnutých 229 kn.j. MVS iným knižniciam bola poskytnutá 61-krát.

Prezenčné výpožičky v okrese evidovala PK a MsK Giraltovce, spolu 10 325 kn.j.

Bolo poskytnutých spolu **1 831 bibliografických a faktografických informácií**, vypracovaných bolo **41 rešerší a 1 bibliografia**.

V porovnaní s rokom 2009 v okrese Svidník bol **zaznamenaný nárast v počte výpožičiek o 1 113**.

Používatelia

Knižnice okresu Svidníka zaregistrovali **4 192 používateľov**, z toho v PK 3 173, v MsK Giraltovce 377 a v obecných knižniciach 642 používateľov. Percento používateľov z počtu obyvateľov činí 21,19. V porovnaní s rokom 2009 v okrese Svidník klesol počet registrovaných používateľov o 512.

Z celkového počtu používateľov bolo registrovaných **2 135 detí do 15 rokov**, čo predstavuje 50,93 %.

Knižnice v okrese Svidník spolu evidovali **36 955 návštevníkov (+252)**, z toho bolo 4 951 návštevníkov podujatí.

V obecných knižniciach zaregistrovali viac používateľov (+47) ako v roku 2009.

Ďalšie činnosti

K ďalším aktivitám v knižniciach patrilo aj organizovanie **vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí pre verejnosť**. V roku 2010 sa v celom okrese uskutočnilo **190 podujatí (nárast o 31)**, z toho v PK 172, v MsK Giraltovce 17 a 1 v neprofesionálnej knižnici Mestisko.

Bibliografické a faktografické informácie poskytla PK a MsK Giraltovce spolu v počte 1 707. PK uskutočnila metodické návštevy (12), poskytla metodicko-poradenské konzultácie (92), uskutočnila porady (26) a vykonávala edičnú činnosť (5). V roku 2010 začala vydávať knihovnícky časopis **Poddukliansky knihovník** so štvrt'ročnou periodicitou.

Informačné technológie

Knižnice v okrese Svidník zabezpečovali prístup k informačným zdrojom prostredníctvom PC. Celkový počet PC s pripojením na internet bol 33, z toho prístupných pre verejnosť 18.

Podduklianska knižnica vlastní 21 PC s pripojením na internet, z toho bolo 9 prístupných pre verejnosť, MsK slúži 10 PC, z toho 8 je prístupných pre verejnosť. MsK využíva program KIS MaSK.

PC s pripojením na internet a program KIS MaSK využíva Obecná knižnica Okružle a Obecná knižnica Rakovčiek, kde sa retrospektívne spracováva knižničný fond.

Celkový počet prístupov používateľov na internet v knižniciach bol 4 532.

Zamestnanci knižníc a hospodárenie

V roku 2010 zabezpečovalo činnosť knižníc v okrese Svidník po prepočte **21.41 zamestnancov**, z toho v PK 19.25, v MsK Giraltovce 1 a 1.16 zamestnancov v obecných knižniciach. Do priemerného počtu zamestnancov evidujeme len tých, ktorí vykázali mzdu za svoju prácu (čo nepredstavuje presný počet zamestnancov v OcK).

Knižnice v okrese Svidník v roku 2010 poskytli **finančné prostriedky na nákup KF v celkovej výške 8 669 €**, z toho PK Svidník 7 971 €, MsK v Giraltovciach 600 € a obecné knižnice 98 €. V roku 2010 vyčlenilo málo obecných úradov finančné prostriedky na nákup KF z dôvodov nedostatočného rozpočtu, v okrese boli hrozivé povodne.

Finančné prostriedky získané **grantom alebo darom** v okrese Svidník predstavujú čiastku **13 148 €**.

Okres Stropkov

Okres Stropkov v roku 2010 evidoval 27 knižníc, z toho:

- **1 Mestskú knižnicu v Stropkove**
- **26 obecných knižníc**

Počet obyvateľov: a) okresu: 12 278 (bez stag. knižníc)
b) okresného sídla: 10 751
c) v obciach okresu: 1 527 (bez stag. knižníc)

V roku 2010 obnovila svoju činnosť v okrese Stropkov Obecná knižnica Baňa. Z 26 obecných knižníc s neprofesionálnymi zamestnancami v roku 2010 boli 4 činné knižnice a 22 stagnujúcich knižníc.

Podduklianska knižnica vo Svidníku aj v roku 2010 **doplňala** chýbajúce knižnično-informačné služby v obciach pojazdnou knižnicou - **BIBLIOBUSOM**, a to v **34 obciach okresu Stropkov (+ v okrese Svidník v 36 obciach)**.

Knižničný fond

Celkový stav KF v okrese Stropkov k 31.12.2010 bol **76 459 kn.j.**, z toho v MsK 36 259 kn.j. a v obecných knižniciach 40 200 kn.j. Počet kn.j. na 1 obyvateľa v okrese činí 6,23 kn.j. (**z počtu 12 278 obyvateľov**). Na 1 používateľa pripadá 82,12 kn.j.

V roku 2010 si samostatne nakúpila literatúru Mestská knižnica v Stropkove vo výške 2 258 €. V porovnaní s rokom 2009 vyčlenili v roku 2010 na KF o 907 € viac.

Ročný prírastok KJ v okrese Stropkov činil **476 kn.j.**, z toho v MsK Stropkov **303 kn.j.** a v obecných knižniciach s neprofesionálnymi zamestnancami **173 kn.j.**

Úbytky kn.j. v roku 2010 **neboli zaznamenané žiadne**. V roku 2010 **nebola zrušená žiadna obecná knižnica**. Činnosť obnovila jedna knižnica a to v obci Baňa.

Celkovo k 31.12.2010 bolo automatizovane spracovaných **33 987 kn.j.**, a to v MsK Stropkov, kde fond retrospektívne spracovávajú v programe Libris.

Výpožičky

V roku 2010 v okrese Stropkov bolo **vypožičaných 46 660 kn.j.**, z toho 45 910 kn.j. v MsK Stropkov a v neprofesionálnych knižniciach 750 kn.j. Na 1 obyvateľa v okrese Stropkov pripadá 3,80 výpožičiek (z 12 278 obyvateľov) a na 1 používateľa 50,12 výpožičiek.

Prostredníctvom MVS si zabezpečila dokumenty z iných knižníc MsK v Stropkove v počte 534 kn.j. **Prezenčné výpožičky** evidovala MsK, a to 16 112 kn.j.

V porovnaní s rokom 2009 sa v okrese Stropkov zlepšili ukazovatele v počte vypožičaných dokumentov o 509. Naopak bol zaznamenaný pokles zaregistrovaných používateľov o 1 221.

Činnosť 4 obecných knižníc stropkovského okresu je obmedzená iba na základné výpožičné služby a vedenie základnej knižničnej evidencie. Stagnovanie 22 knižníc pretrváva z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na prevádzku obecných knižníc, preto sú v okrese nahrádzané knižnično-informačné služby **bibliobusom** Podduklianskou knižnicou, a to v 34 obciach okresu Stropkov.

Používatelia

V okrese Stropkov bolo registrovaných **931 používateľov**, z toho v MsK 863 a 68 používateľov v neprofesionálnych knižniciach. **V roku 2010** v okrese Stropkov bolo zaevidovaných o 1 221 používateľov menej ako v roku 2009. Percento používateľov z počtu obyvateľov predstavuje 7,58.

Z celkového počtu 931 používateľov bolo zaregistrovaných **294 detí do 15 rokov**, čo činí 31,58 %.

Knižnice v okrese Stropkov spolu zaevidovali **20 320 návštevníkov (nárast o 1 078)**, z toho v MsK Stropkov 19 919 návštevníkov. Na podujatiach sa v uplynulý rok celkovo zúčastnilo v knižniciach 4 402 návštevníkov (nárast o 270).

Ďalšie činnosti

MsK v Stropkove uskutočnila **97 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí pre verejnosť (4 402 návštevníkov)**, z toho 14 informačných výchov.

MsK poskytla **2 469 bibliografických a faktografických informácií**, knižnica vypracovala **11 rešerší**.

Informačné technológie

V okrese Stropkov boli počítačovou technikou vybavené 2 obecné knižnice (Baňa a Duplín) a jedna MsK Stropkov, ktorá evidovala 11 PC s pripojením na internet, z toho bolo 8 prístupných pre verejnosť. Jedna obecná knižnica (OčK Baňa) sprístupňovala PC aj s pripojením na internet pre verejnosť. V roku 2010 bolo v knižniciach zaevidovaných 4 523 návštevníkov online služieb.

Zamestnanci knižníc a hospodárenie

V roku 2010 zabezpečovalo činnosť knižníc v okrese Stropkov v prepočte **3.18 zamestnancov**, z toho v MsK 3 a 0.18 zamestnancov v neprofesionálnych knižniciach. Tu sa započítavajú len zamestnanci, ktorí vykázali aj mzdové náklady.

Knižnice v okrese Stropkov v roku 2010 poskytli **finančné prostriedky na nákup KF v celkovej výške 2 258 €**. **Mzdové náklady** predstavujú sumu **20 163 €**.

Finančné prostriedky získané **grantom alebo darom** v okrese Stropkov predstavujú čiastku **2 000 €**, a to v MsK Stropkov.

Ludmila Očipková

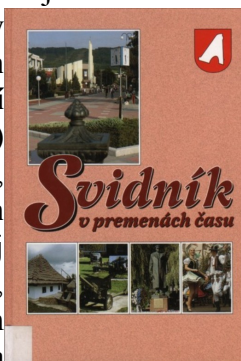

ODDELENIE AKO HO (NE)POZNÁTE

Podduklianska knižnica vo Svidníku, oddelenie bibliograficko-informačných služieb a regionálnej literatúry, získava, zhromažďuje, eviduje, spracováva a archivuje knižničný fond z rozličných oblastí života regiónu Svidník, ktorému hovoríme REGIONÁLNY KNIŽNIČNÝ FOND alebo REGIONALIKÁ. Predstavuje ho veľmi široká paleta knižničných dokumentov od kníh počnúc až po drobné regionálne tlače typu pozvánka, pohľadnica či informačný leták. Všetky regionálne dokumenty, ktoré knižnica vlastní, predstavujú pre čitateľov a používateľov knižnice nevyčerpatel'nú, bohatú a vzácnu studnicu vedomostí o regióne Svidník a v neposlednom rade i vzácne kultúrne dedičstvo tohto regiónu. Mnohé dokumenty získavame vďaka darcom, či už od jednotlivcov alebo od inštitúcií, ktoré pôsobia v regióne a vydávajú rozličné dokumenty o svojom podniku, firme, škole, kultúrnej inštitúcii, športovej organizácii či občianskom združení a pod. Patrí im za to naše veľké ĎAKUJEME. V tejto rubrike budeme postupne predstavovať rozličné typy týchto dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný podduklianský región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľuďí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

KNIHY O REGIÓNE SVIDNÍK

Tvorí najväčšiu časť regionálneho knižničného fondu. Môžeme ich rozdeliť do viacerých tematických oblastí: **knihy o histórii regiónu Svidník** – sú to napr. jubilejné monografie k dejinám miest (mesto Svidník, Stropkov, Giraltovce) a obcí (vo fonde sa nachádzajú monografie z dejín 38 obcí okresu Svidník a 5 monografií z dejín obcí z okresu Stropkov); turistickí sprievodcovia po regióne Svidník, kultúrne pamiatky **o dejinách a súčasnosti základných pamätníce), knihy o dejinách múzeí v meste Svidník (tzv. sprievodcovia) Svidník, Vojenské múzeum Svidník, o živote a tvorbe regionálnych Varcholová, Štefan Hostiňák, Juraj Hvozda, Ivan Žak, Nadežda Sobeková, a ďalší) a o ostatných regionálnych duklianskej operácii, ktorá sa** miest a obcí v regióne a pod., **knihy a stredných škôl v meste Svidník (tzv. vo Svidníku a ich skanzenov a o galérii – SNM - Múzeum ukrajinskej kultúry Galéria Dezidera Millyho), knihy spisovateľov (Július Paňko, Nadežda Bača, Alexander Pavlovič, Mikuláš Ivan Rodák, Peter Štilicha, Emil Kubek osobnostiach, knihy o Karpatsko-obsahovo viaže k regiónu Svidník, o dejinách cirkví a drevených kostolíkoch v regióne, o ľudových zvykoch v regióne a o etnografii, o Slávnostiach kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska vo Svidníku, knihy o činnosti občianskych združení, mikroregiónov a rozličných spoločenských organizácií v regióne, o ochrane životného prostredia v regióne, o ekonomickom a hospodárskom rozvoji, o národnostných menšinách, o rozvoji zdravotníctva, školstva, kultúry, poľnohospodárstva a o vzniku a činnosti rozličných podnikov a firiem, o cezhraničnej spolupráci, o osídľovaní a archeologických náleziskách v regióne a mnohé ďalšie.**

Emília Kudlová

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojim menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im REGIONÁLNE OSOBNOSTI. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosť každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatel'nú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej budeme predstavovať osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Michal Balud'anský

(Michail Andrejevič Balugjanskij), 1769-1847

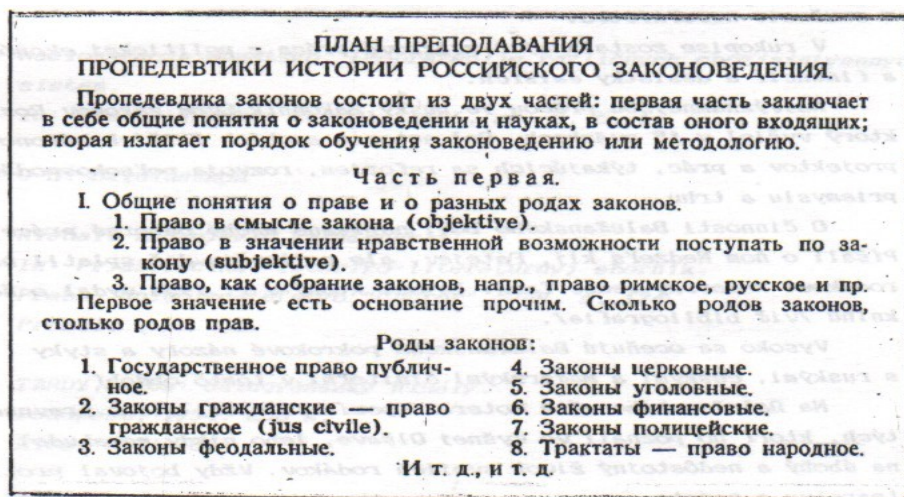

Ekonom, právnik, pedagóg, univerzitný profesor, prvý rektor Petrohradskej univerzity v Petrohrade. Narodil sa 26.9.1769 vo Vyšnej Olšave, teraz okr. Stropkov, v rodine gréckokatolíckeho duchovného. V rodnej obci získal prvé základné vedomosti. Už ako 8-ročný začal študovať v r. 1777 na strednej škole v Novom meste - Sátoraljaújhely, ktoré bolo vtedy sídlom Zemplínskej župy. Na tamojšom gymnáziu sa učil za kňaza. Školu skončil v r. 1780. Pre svoje mimoriadne schopnosti mladý Balud'anský dostal štátne štipendium a bol

poslaný na ďalšie štúdiá do Košíc na Filozofickú fakultu Kráľovskej akadémie práva (r. 1783-1788), ktoré skončil s vyznamenaním. V Rakúsko - Uhorsku sa v tom čase otvárajú nové vysoké školy. Jednou z nich bola aj vtedy novozaložená Veľkovaradínska kráľovská akadémia v Nagyvarade. Na miesto pedagógov bol vypísaný konkurz, do ktorého sa prihlásil aj mladý, vtedy 20-ročný, Balud'anský. Po úspešnom konkurze v r. 1789 pôsobil ako profesor politických vied a ekonómie na tejto akadémii. Vedeckou činnosťou v r. 1796 získava doktorát práv na univerzite v Pešti a od r. 1802 pôsobí ako dekan právnickej fakulty. Mladý Balud'anský ovládal niekoľko cudzích jazykov – angličtinu, francúzštinu, taliančinu, nemčinu a maďarčinu. Počas pôsobenia v Nagyvarade sa zapojil do hnutia uhorských jakobínov. Za svoje progresívne názory bol prenasledovaný uhorskými úradmi. V podmienkach daného politického ovzdušia využíva M. Balud'anský pozvanie ruského cára Alexandra I. a v roku 1804 odchádza spolu s manželkou a synom do Ruska, do Petrohradu (Sankt - Peterburg), kde učí politické vedy, najmä ekonómiu, na tamojšom Pedagogickom inštitúte. V Rusku sa usadil natrvalo a celý jeho ďalší život je spätý s touto krajinou. Tu pripravuje projekty a plány z oblasti ekonomiky a štátnej reformy. Pracuje v komisii veľkého ruského reformátora Speranského. Jeho tvorivá činnosť dosahuje veľkých rozmerov a rozkvetu. Stáva sa členom mnohých spolkov. V r. 1813-1817 z poverenia cára Alexandra I. stáva sa vychovávateľom jeho dvoch synov, veľkokniežat Mikuláša a Michala. Po založení univerzity v Petrohrade (Sankt – Peterburg) sa v r. 1819-1821 stáva jej prvým rektorom. Ako rektor univerzity sa zaslúžil o demokratizáciu vyučovacieho procesu a o prijatie zákona, ktorý zaručoval výučbu na univerzite aj poddaným. Balud'anský sa naďalej vzdeláva, píše vedecké práce týkajúce sa štátnych reforiem v Rusku. Od r. 1824 pracoval na ministerstve financií, bol hlavným

autorom zbierky zákonov „Svod zakonov Rossiji“ (Zbierka zákonov Ruska), tvorcom ruskej právnickej terminológie a zákonov pre rôzne ministerstvá a úrady, za čo mu bol v r. 1837 udelený nádvorný titul šľachtica. Bol veľmi známy na cárskom dvore. Po nástupe svojho odchovanca Mikuláša I. stal sa senátorom a predsedom kabinetnej kancelárie cára. Do konca života zostal obľúbeným a vysoko váženým vedcom, na ktorého sa často obracali so žiadosťami o pomoc vysokí štátni činitelia v Rusku. Po roku 1928 každý rok sa chodil liečiť do kúpeľov v Čechách a nadviazal priateľstvá s V. Hankom a P. J. Šafárikom. Zaslúžil sa o rozšírenie slovansko – ruských kultúrnych a vedeckých stykov v 20.-40. rokoch XIX. storočia. Michal Baluďanský má značný podiel aj na vydaní zákona z r. 1861 o zrušení nevoľníctva v Rusku a na prebojovaní slobodného rozvoja poľnohospodárstva, priemyslu a trhu. Zanechal veľmi bohaté literárne dedičstvo. Mnohé jeho práce a prednášky cenzúra nedovolila vydávať, preto sa šírili v rukopisoch. Z rukopisov za pozornosť stojí súbor prednášok pod názvom „Sistema Michaila Baluďanskogo“, v ktorej sformuloval svoju koncepciu rozvoja Ruska. V rukopise zostala aj 8-zväzková práca z politickej ekonómie a financií a desiatky ďalších. Najvýznamnejšou prácou je ruská zbierka zákonov „Svod zakonov Rossiji“, ktorá vyšla v 15 zväzkoch. O činnosti Baluďanského boli napísané mnohé odborné práce. Maďarský vedec Tardi Lajos v r. 1954 vydal o ňom knihu pod názvom Balugyánszky Mihály (Budapest, 1954. 256 s.). Na sklonku svojho života Baluďanský navštívil Budapešť a v niektorých prameňoch sa uvádza, že v r. 1847 sa mu podarilo ešte navštíviť rodný kraj (Údaj prevzatý z: Narodnyj kalendar, 1967, s. 109). Zomrel 3.4.1847 v Petrohrade (Sankt – Peterburg) ako ruský šľachtic s erbom, na ktorom vynikala rímska číslica s označením „XV“, vlastnoručne načrtnutá cárom Mikulášom I. ako vďaka a spomienka na zostavených 15 zväzkov materiálu „Svod zakonov Rossiji“. Pochovaný je na monastyrskom cintoríne v Troicko-Sergejevskom kláštore neďaleko Sankt – Peterburgu. Jeho busta sa nachádza v Štátnej univerzite v Sankt – Peterburgu. Z deviatich detí syn Alexander Michailovič (1819-1897) bol ruským generálom a dcéra Anna Daraganová (1806-1877) bola ruskou spisovateľkou pre deti. Na Baluďanského nezabudli ani občania Vyšnej Olšavy. Dňa 31.5.1997 sa vo Vyšnej Olšave uskutočnil odborný seminár a bola mu v obci odhalená pamätná tabuľa pri príležitosti 150. výročia narodenia.

Emília Kudlová

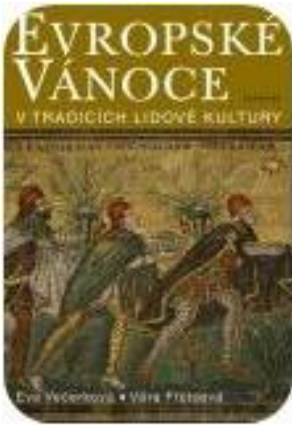

*Text z Plánu vyučovania propedeutiky
defin ruského zákonodarstva, ktorého autorom je
M. Baluďanský*

Prameň: Poznávajme osobnosti nášho regiónu. Michal Baluďanský, Michal Bosák, Ivan Juhasevič-Skliarskij. Svidník : bibliografia / zost. Emília Kudlová.- Svidník : Okresná knižnica, 1994. - 22 s.- ISBN 80-85147-13-3

Z pera našich čitateľov

Napísali ste nám:

KNIHA O EURÓPSKÝCH VIANOCIACH

Koncom roku 2010 v jednom z najprestížnejších českých vydavateľstiev Vyšehrad v Prahe vyšla monografia **Evropské Vánoce v tradiciích lidové kultury**. Ide vôbec o prvú publikáciu takéhoto druhu. Autorky Eva Večerková a Věra Frolcová v príhovore uvádzajú, že pri napísaní tejto monografie pracovali s terénnymi, archívными či literárnymi prameňmi, ako aj s prekladmi zahraničnej odbornej literatúry a hľadaním javov kultúrneho dedičstva, ktoré sa v minulom storočí strácalo ale aj rozvíjalo. Keďže kultúra ústnej tradície, ktorá sa prenášala z generácie na generáciu, nezanechala veľa historických písomných svedectiev, o to viac vyniká v Európe unikátny český spis Jana z Holešova o Štedrom večere zo 14. storočia, ktorý, okrem iného, obsahuje aj tri rôzne štedrovečerné koledy.

Kniha je svedectvom toho, že každý európsky národ priniesol do osláv Vianoc svoj osobitý vklad. Poukazuje na množstvo vzťahov k neznámej minulosti, kedy sa stretávali pohanské kalendáre s kresťanstvom a s nesmiernou silou uchovávali sa v nich tradície ľudovej kultúry. Pri napísaní tejto publikácie sa vychádzalo predovšetkým z dedinského, respektívne roľníckeho prostredia, nakoľko mu bola venovaná najväčšia pozornosť zo strany zberateľov a autorov odbornej literatúry.

Úvod tejto neobyčajnej knihy zahrňuje tematické skupiny, ako svetlo Kristove, advent, prípravy na Štedrý deň, rituály očisty a ochrany, vianočné výzdoby, sviatok sv. Mláďatiek, sviatok sv. Bazila (Vasil'a)... Základnú časť monografie s názvom **Čas radosti** tvoria kapitoly o koledovaní a obradných obchôdkach, o noci zázrakov, kúziel a veštíeb, samotnej Štedrovečernej večeri, zimnej zeleni a vianočných stromčekoch, vianočných daroch, o Betlehemoch a uctievaní Jezuliatka, o vianočných hrách, koledách a piesňach vianočného cyklu.

V každej kapitole je detailne a výstižne rozvedená príslušná tematika, obohatená farebnými alebo čiernobielymi fotografiami. Oslava narodenia Syna Božieho v niektorých kresťanských európskych národov bola impulzom pre vývoj koledovania. Práve piesne poukazujú na to, že koledovanie s mnohými európskymi paralelami zohrali dôležitú úlohu vo vývoji ľudových osláv Vianoc. Blahoprajné piesne prijímali kresťanské motívy, pričom maskované sprievody ostávali s pohanskými relikami. Ďalej autorky sa zmieňujú o množstve spoločných rituálnych úkonov, konajúcich sa práve na Štedrý večer, napríklad, prinášanie slamy do izby a jej rozsypanie po dlážke, nábytku bolo známe nielen v strednej či východnej Európe, ale aj v Škandinávskych a Pobaltských krajinách. Táto vianočná slama, na ktorej sa spalo, sa potom využívala na magické účely: mala ovplyvniť rast obilia, dobrú úrodu ovocia, plodnosť domácich zvierat. Autorky pripomínajú, že v európskej vianočnej tradícii je jednotná predstava o tom, že noc, kedy sa narodil Syn Boží, je plná zázrakov. Tak napríklad, v Slovinsku verili, že v túto noc sa otvoria nebesá; vo Švajčiarsku, Maďarsku, na Ukrajine... potočnú vodu v tom čase považovali za liečivú. Štedrý deň, zvlášť jeho

druhá polovica, sa vyznačoval aj veštením budúcnosti, pričom starší ľudia hádali dĺžku svojho života, mladé dievčatá zase svoj výdaj a ženícha. Pomerne veľká časť je venovaná štedrovečernému stolovaniu, ktoré malo svoje ustálené pravidlá a v tradíciách európskych krajín je veľmi rozmanité a to nie len z pohľadu krajín a etník, ale aj z prebiehajúceho sa času. Prvého návštevníka, ktorý vstúpil do domu vo vianočnom období alebo na Nový rok Slovania nazývali „polaznyk“, „polazeň“, „polaženik“ a jeho význam (úlohu dobrého „polaznyka“ vykonával zdravý chlapec, za zlého „polaznyka“ bola považovaná žena, údajne prinášala do príbytku nešťastie) súvisiaci s veštením budúcnosti bol rozšírený na území Slovenska, Ukrajiny, Poľska, Chorvátska, Srbska, Bulharska a taktiež bol známy pre neslovanské etnikum, žijúce v susedných krajinách („palázulás“ u Maďarov).

Monografia Evropské Vánoce v tradíciách lidové kultúry predstavuje Vianoce ako fenomén európskej kultúry, ktorý odráža množstvo spoločných javov nesmiernej rôznorodosti. Jednotlivé kapitoly sú rozpracované tematicky a z pohľadu etnológie sa posudzujú reflexie kultu Vianoc kresťanského Západu a Východu ako aj vplyv tradícií ľudovej kultúry na vianočné sviatky. Autorky vyslovujú poďakovanie za spoluprácu inštitúciám, kolegom, prekladateľom a študentom; medzi významnými inštitúciami v oblasti ľudovej kultúry, ako Národopisné oddelení Historického muzea Národného muzea v Prahe, Národného muzea – Náprstkovo muzea v Prahe, Knihovny Národného muzea v Prahe, Slováckeho muzea v Uherském Hradišti, Krajskej galérie výtvarného umění v Zlíně..., Institut za folklor BAN v Sofii (Bulharsko), Museum Centre Vapriikki v Tampere (Fínsko) sú uvedené aj dve zo Slovenska: Slovenské národné múzeum – Etnografické múzeum v Martine a Slovenské národné múzeum – Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku. O to viac je potešiteľné, že v spomínanej reprezentatívnej publikácii tak po odbornej ako aj polygrafickej stránke sú uverejnené, okrem iného, aj štyri čiernobiele dobové fotografie zo severovýchodného Slovenska (z toho dve zo svidníckeho okresu) z archívu SNM – Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku.

Nadežda Varcholová

Ševčenko by bol vo Svidníku spokojný

Rôzne bývajú večery, oslavy, koncerty. Jedny sa konajú preto, že sú potrebné, druhé preto, že sú naplánované, a tretie preto, že sú ľudia, ktorí cítia vnútornú potrebu otvoriť svoje srdcia a iným ľuďom niečo pekné a dôležité povedať.

Taký hudobno-literárny koncert pod názvom „Žena v tvorbe Tarasa Ševčenka“ zorganizovali v piatok (4. marca 2011) vo Svidníku ľudia zoskupení okolo SNM - Múzea ukrajinskej kultúry, Regionálnej rady Zväzu Rusínov-Ukrajincov vo Svidníku, Klubu umeleckého slova, ktorý pod vedením Anny Vaňkovej

už roky pracuje pri Podduklianskej knižnici vo Svidníku a zúčastňuje sa rôznych spoločenských akcií v širokom okolí. Zvlášť je treba uviesť, že vo Svidníku, zásluhou Mgr. Jereja Miroslava Humenika, vznikol nový, neveľký, avšak skutočne umelecký kolektív – trio TROPAR, ktorý sa už stihol predstaviť neobvykle vysokou úrovňou predvedenia spevov ako cirkevného tak aj svetského charakteru. A ešte sa nedá opomenúť ďalšia svidnícka iniciatíva – krúžok ukrajinského jazyka pri ZŠ Ul. Karpatská 803/11 (riaditeľ Július Paňko), ktorý vedie učiteľka Mgr. Oksana Chavková, a ktorý sa tak isto pričínil o úspech koncertu.

A keď sa stretnú ľudia, ktorých spája pekná umelecká a vlastenecká myšlienka, ľudia rôzneho veku – od detičiek po dôchodcov – rôznych zamestnaní a rôznych osudov a spoja svoje nemalé organizačné a veľké umelecké schopnosti, potom sa nemôže nepodaríť taký vysokohodnotný umelecký počin, tým viac ak je venovaný 150. výročiu smrti nášho geniálneho Tarasa Ševčenko, účastníkom akého sa mi pošťastilo byť práve v mojom Svidníku.

Dobre poznám Svidník a poznám tiež všetkých blízkych mi Svidničanov, ktorí vložili svoje srdcia i svoje duše do týchto hodných veľkosti Ševčenko osláv. Oni rastú a zdokonaľujú sa, stále výraznejšie chápu stav vecí verejných a silnie v nich potreba spájať sa okolo takej bohatej kultúry a takej mohutnej duchovnej sily, akou dodnes je Ševčenkova tvorba a vysoko umelecká ukrajinská pieseň pre celý ukrajinský národ.

Zvýšeniu úrovne osláv jubilea Tarasa Ševčenko vo Svidníku prispela aj aktívna účasť Generálnej konzulky Ukrajiny v Prešove jej excelencie Olgy Benč ako aj Národnej umelkyne Ukrajiny a laureátky Štátnej ceny Tarasa Ševčenko

herečky Raisy Nedaškovskej, obsažné hoci iba krátke vystúpenie ktorej obohatilo program osláv a zohrialo srdcia účastníkov osláv, pretože ich presvedčilo, že aj na tak vzdialenom mieste od centra Ukrajiny pracujú ľudia, ktorí dosahujú celoukrajinskú úroveň.

Oslavy boli nadmieru úspešnými v každom ohľade: podľa úrovne organizácie i chodu programu, podľa kvality ozvučenia (bez jediného zaškripania techniky! – Ivan Rudý), podľa prirodzeného správania sa každého účastníka na scéne.., – toto sú však hoci príjemné, predsa len vonkajšie charakteristiky koncertu. Nadmieru vysoko umeleckými boli tieto oslavy svojou úrovňou prevedenia každého slovného či spevacieho vystúpenia všetkých účinkujúcich – od najmenších po najstarších! Veľmi vhodný bol výber básní a (najmä) úryvkov z dlhších literárnych diel, ich zlúčenie do umeleckej kompozície, trvalo vysoká úroveň recitácie každej básne či úryvku, veľmi vhodný výber piesní a neobyčajne vysoká umelecká citlivosť a umelecká jemnosť ich prevedenia, schopnosť odovzdať bohatý vnútorný duchovný obsah každého čísla programu – toto všetko nemohlo neprekvapiť!

Bolo by treba pochváliť a ocharakterizovať každého organizátora i účinkujúceho, lebo každý z nich – Olga Cuprišinová, Olena Halčíková, Anna Humeniková, Sofia Kundratová, Mária Labiková, Mária Lacová, Nadežda Muščíková, Ľudmila Ražina, Nataša Šepitková, Olga Uramová, Anna Vaňková – vniesol svoj diel do neobvykle bohatého a hodnotného programu, avšak, pre dnešok, zvýrazním iba „nového“ člena v tomto kolektíve – hudobníka, speváka a organizátora kultúrneho života vo Svidníku jereja Miroslava Humenika: piesne v prevedení tohto celkom mladého spevacieho tria – Anna Vaňková, Mária Labiková ako aj on sám (a ešte aj s gitarou) – je treba už dnes zapisovať a rozširovať medzi ľuďmi, ktorí sa túžia osviežiť a napiť z nevyčerpatelnej studnice sily a krásy ukrajinských piesní.

Lebo to nestačí mať pekné hlasy, tie hlasy ešte treba zosúladiť, vedieť využiť ich možnosti a obohatiť toto všetko svojím chápaním váhy a sily umenia, ktoré autori založili ako do svojich básní tak aj do svojich piesní. Všetko toto trio TROPAR chápe, – podobne aj Klub umeleckého slova – a obidva kolektívy robia svoju prácu na neobvyklé vysokej úrovni.

Nezaostávalo za úrovňou programu ani publikum. Sála bola plná, ľudia stáli aj popod steny a veľmi pozorne reagovali na všetko to, čo sa odohrávalo na scéne. A keď sa naskytla príležitosť, prítomní spievali spolu s účinkujúcimi na scéne. Aj takáto drobná maličkosť svidníckeho koncertu na počesť Tarasa Ševčenko prispela k úrovni koncertu.

Keby bol Ševčenko počúval svidnícky prejav úcty jeho životu a tvorbe, bol by určite (ako všetci prítomní) veľmi spokojný.

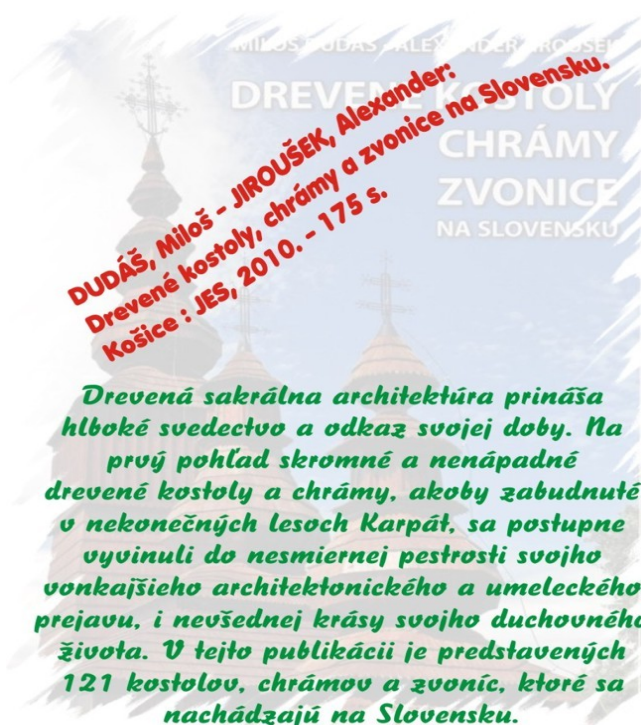
Autor fotografií: Jozef Makara

Prof. Juraj Bača
Keckovce

Police plné kníh

Nájdete v našej knižnici

ŠEBOVÁ, Barbora: Cestičky k Bohu.

Bratislava : Karmelitánske nakladateľstvo, 2010. - nestr.

Rodičia si neraz kladú otázku, ako svojim deťom priblížiť vzťah k Bohu, ktorý oni sami prežívajú. Jednou z ciest je aj uviesť deti do dôverného rozhovoru s Pánom. Táto knižička ponúka krátke veršované modlitbičky s nápaditými ilustráciami pre spoločnú cestu rodičov so svojimi najmenšími deťmi k nebeskému Otcovi.

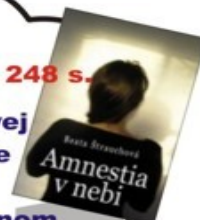
LANGBEIN, Walter-Jörg: 2012 koniec a nový začiatok. Posolstvo Mayov. Bratislava : Ikar, 2010. - 238 s.

Mayológovia nás upozorňujú, že dňa 21.12.2012 svet zničí rozsiahla katastrofa. Naozaj nám v tento osudný deň hrozí apokalypsa? Zanikne celé ľudstvo tak ako kedysi legendárna Atlantída? Úspešný autor Walter-Jörg Langbein sa pustil do štúdia starých legend Mayov, Indiánov kmeňa Hopiov, aby zistil, aká je skutočnosť...

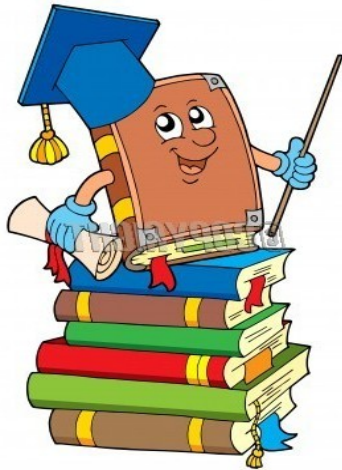

ŠTRAUCHOVÁ, Beata: Amnestia v nebi. Bratislava : Slovenský spisovateľ, 2011. - 248 s.

Hlavná hrdinka nového románu Beaty Štrauchovej Daria urobí po skončení vysokej školy nesprávne rozhodnutie: vydá sa za muža, od ktorého ju všetci odhovárali, a tým si na dlhé roky "predplati" trápenie v nešťastnom manželstve. Keď do jej života vstúpi nový muž, postupne získava stratené sebavedomie a odhodlá sa oslobodiť od tyranského manžela. Boj matky dvoch detí o nový začiatok je však plný zložitých rozhodnutí...

Nadežda Mičáková

Jazykové omyly

Každé slovo v rámci slovnej zásoby súčasnej spisovnej slovenčiny má svoju presne vymedzenú obsahovú náplň. K chybám dochádza vtedy, keď si dané slová a ich významy začneme zamieňať. Kodifikačná príručka Krátky slovník slovenského jazyka nám ponúka odborný opis slovnej zásoby súčasnej spisovnej slovenčiny.

Platí to aj v prípade slovies **menovať** a **vymenovať**. Sloveso **menovať** sa používa vo význame **uvádzať, uviesť menom**, napr. menovať niekoho na prvom mieste. Má aj význam **volať, nazývať**, napr. menovať veci pravým menom. Sloveso **vymenovať** sa v spisovnej slovenčine používa na vyjadrenie významu **poveriť funkciou**. Od tohto dokonavého slovesa odvodzujeme nedokonavú podobu vymenúvať a od nej prídavné meno vymenúvací, napr. v spojení vymenúvací dekrét.

- ✓ **Správne:** Vymenoval ho za svojho nástupcu.
- ✓ **Správne:** Prevzal si vymenúvací dekrét.

- x Nesprávne: Menoval ho za svojho nástupcu.
- x Nesprávne: Prevzal si menovací dekrét.

Podobne je to aj s podstatnými menami **rad** a **rada**, ktoré patria do slovnej zásoby spisovnej slovenčiny, majú však odlišný význam. Podstatné meno **rad** (mužský rod) vyjadruje **usporiadanie alebo zoradenie viacerých jednotlivcov alebo vecí v jednej línii za sebou alebo vedľa seba**. Podstatné meno **rada** (ženský rod) používame v inom význame – **návod na konanie, poučenie, resp. rozhovor, pri ktorom niekto niekomu radí**. Používa sa aj na označenie skupiny osôb, ktorá tvorí poradný alebo riadiaci orgán istej inštitúcie.

- ✓ **Správne:** Postaviť sa do radu.
- ✓ **Správne:** Sadli si do prvého radu.

- x Nesprávne: Postaviť sa do rady.
- x Nesprávne: Sadli si do prvej rady.

Ľudmila Očipková

Viete, že... ?

- ➔ Slovo **bibliotéka** má svoj pôvod v gréčtine? Označujeme ním knižnicu (biblos - kniha, théke – schránka). Požičiavanie kníh existovalo už pred 2500 rokmi. Zaviedol ho v Aténach v 6. stor. p. n. l. vládca Peisistratos. Najslávnejšie staroveké knižnice boli v Alexandrii a Pergamone. K najstarším patrila knižnica asýrskeho kráľa Aššurbanipala v 7. stor. p. n. l. v meste Ninive.
- ➔ **Kallimachos** bol alexandrijský učenec a básnik, ktorý žil v 3. stor. p. n. l. v Alexandrii. Dal do poriadku Alexandrijskú knižnicu, zaznamenal všetky diela, ktoré obsahovala, a sám napísal až 800 spisov. Zostavil encyklopédiu gréckej literatúry, zemepisný slovník, známe sú jeho epigramy aj obsiahla kniha mýtov a hrdinských povestí pod názvom Aitia (Príčiny).
- ➔ **Palindróm** je verš, veta alebo dlhší text, ktorý znie úplne rovnako, či ho čítame spredu alebo zozadu (napr. krk; ťahať; aj most som ja). Za prvého tvorca palindrómov sa považuje Trák Sótadés (3. stor. p. n. l.). Palindróm je obľúbený najmä v latinskej poézii.
- ➔ Slovo **katalóg** pochádza z gréčtiny, katalégo znamená zbieram. V katalógu sú zozbierané údaje z nejakého odboru, ktoré sú zoradené podľa určeného kľúča (napr. podľa abecedy).
- ➔ **Herbár** je zbierka lisovaných rastlín, najstarší herbár pochádza od CIBA z roku 1532, ktorý bol žiakom Luca Ghiniho. Luca Ghini pracoval v záhrade v Pise a prvý začal konzervovať lisovaním a sušením rastliny, a tak vytvoril herbár. Najstarší herbár na Slovensku pochádza od mnícha Cypriána z roku 1756, ktorý pôsobil v kláštore na Červenom kameni.
- ➔ **Bylina** je ruská ľudová pieseň alebo báseň ospevujúca historických bohatierov a ľudových hrdinov (16. - 17. stor.). Ľud v nich rozoberal boj proti nepriateľom.

Úsmev, prosím...

Teta vraví Jožkovi:

„Ty sa na mňa tak podobáš.“

„To nič, teta, chlapci nemusia byť pekní.“

Mladý dramatik poslal kritikovi dielo s názvom „Prečo ešte žijem?“.

O mesiac dostal rukopis späť aj s odpoveďou.

- Iba preto, že ste neprišli osobne.

Malý osemročný Angličan hovorí svojej vychovávateľke:

- Prepáčte, že hovorím, keď mám plné ústa, ale môj mladší brat práve spadol do vody.

Syn známeho herca sa vrátil domov zo školy s vysvedčením.

- Všetko v poriadku? - pýta sa herec potomka.

Jasnačka, otec. O rok mi predžili angažmán v štvrtej triede!

Nadanie

Ktoré kvety zdobia breh, keď je na ňom ešte sneh?

Predstaví sa jasným tónom, potom Miša spojí s Tónom

Slimák nosí domček. Kohút hrebeň na hlave. Ja na nose oblôčky, keď mám oči zvedavé

Pomaly sa nesie, nemá nohy chromé. Na stráni či v lese, predsa stále v dome

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike budeme na pokračovanie uverejňovať tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonalí tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

ABRAHÁM

Abrahám – patriarcha, od ktorého Biblia odvodzuje židovský národ. Boh mu prisľúbil, že z jeho potomkov urobí veľký národ. Svoj sľub spečatil zmluvou. Keď mal Abrahám sto rokov porodila mu jeho žena Sára syna, ktorému dali meno Izák. Boh ho podrobil skúške: prikázal mu, aby svojho milovaného syna obetoval. Abrahám bol pripravený priniesť túto obeť, ale anjel boží mu v tom zabránil. Abrahám zomrel vo veku 175 rokov, keď sa Izákovi postaral o ženu v osobe Rebeky.

V súvislosti s týmto menom poznáme niekoľko výrazov ako: už je v lone Abrahámovom – zomrel; pôjde k Abrahámovi morčence pást' – zomrie; abrahámoviny – päťdesiate narodeniny.

Prameň: Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia I. : výberová bibliografia / zost. Nadežda Mičáková. – Svidník : Podduklianska knižnica, 1997. - 39 s. - ISBN 80-85147-25-4

Čas na zábavu

Rozprávkové hádanky

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Podduklianský knihovník vydáva Podduklianska knižnica, 8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>, e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882191. Zodp. red.: Mgr. Kamil Beňko. Zostavili: Nadežda Mičáková, Bc. Ľudmila Očipková